

Eläkebarometri 2017

Tutkimusjohtaja Sakari Nurmela
Työnro: 220108339

Kantar TNS Oy, Miestentie 9 C, 02100 Espoo

Eläkebarometri 2017

Sakari Nurmela
Kantar TNS Oy

1 Johdanto

Seuraavassa esitetään yhteenveto tutkimuksesta, jossa selvitettiin suomalaisten eläketurvaan ja eläkkeisiin liittämiä käsityksiä.

Erikseen kysyttiin eläketurvan tuntemisesta, sen kiinnostavuudesta ja sitä koskevan tiedon riittävydestä. Asiaan liittyvää informaatiota koskeva tarkastelu täydentyi kysymyksellä eläketurvaa koskevan informaation kanavista.

Lisäksi tutkimukseen osallistuneet saivat arvioida, kuinka hyvin he tulevat toimeen omana eläkeaikanaan sekä mitä mieltä he ovat eräistä eläkkeisiin liittyvistä väitteistä.

Eläketurva määriteltiin haastattelun alussa seuraavasti: *”Eläketurvalla tarkoitetaan kansaneläkkeitä, taakuueläkkeitä sekä ansiosidonnaisia työeläkkeitä.”*

Aineisto kerättiin tietokoneavusteisin puhelinhaastatteluin osana Kantar TNS Oy:n puhelinomnibustutkimusta. Haastattelujen kokonaismäärä on 1.002. Tutkimusotos muodostettiin monivaiheisella otannalla.

Tutkimusaineisto kerättiin 15. – 27.5.2017. Tutkimusta varten haastateltu joukko edustaa maamme 15 vuotta täyttäneitä väestöä (15 – 79 -vuotiaat) pl. Ahvenanmaan maakunnassa asuvat. Tutkimustulosten virhemarginaali on noin kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Kantar TNS Oy on toteuttanut tutkimuksen Eläketurvakeskuksen toimeksiannosta.

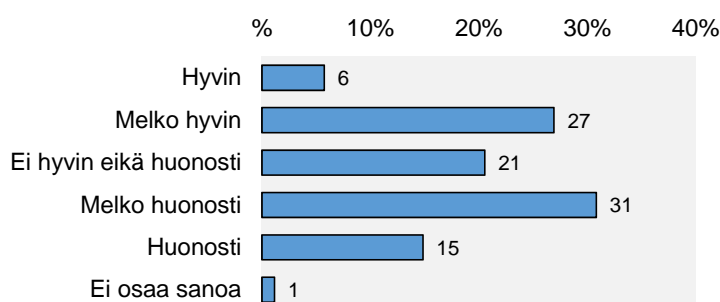
2 Eläketurvaa koskeva informaatio

Melko harvat tuntevat eläketurvaa hyvin – monilla silti riittävästi eläkkeisiin liittyvää tietoutta

Vähemmistö tuntee omasta mielestään eläketurvaa merkittävästi. Vain kuusi suomalaista sadasta kokee tietävänsä siihen liittyviä asioita hyvin, runsas neljännes melko hyvin. Näin voikin todeta, että noin kolmasosa kansasta tuntee asiaa kohtalaisen hyvin.

Kaikkiaan 46 prosenttia kertoi päinvastaisesta. Viisitoista prosenttia suomalaisista tuntee eläketurvaa huonosti, kaksi kertaa useampi (31 %) melko huonosti. Yksi viidestä ajattelee, ettei omaa siitä enempää hyviä kuin huonojakaan tietoja.

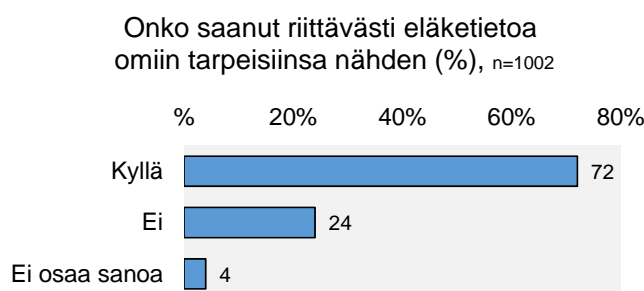
Eläketurvan tunteminen. Tuntee... (%), n=1002

Ikä on merkittävin koettuun tietämykseen vaikuttava tekijä. 65-vuotiaiden ja iäkkäämpien enemmistö (51 %) on asiasta kohtuullisessa määrin perillä, alle 25-vuotiaista vain joka kymmenes.

Ammattiryhmistä (luonnollisesti) eläkeläiset ja yrittäjät ovat ne, joihin kuuluvista löytää keskimääräistä enemmän asiaa tuntevia. Työväestö ja opiskelijat taas ovat esimerkkejä päinvastaisesta. Eläketurvaan liittyvät asiat ovat alemmille toimihenkilöille tutumpia kuin ylemmille.

Lisäksi vaikuttaa siltä, että hyvän koulutuksen kautta syntyvät taloudelliset resurssit indikoivat keskimääräistä laajempaa tietämystä. Silti on todettava, että tietämättömien osuus on melkein missä tahansa väestöryhmässä melko suuri.

Valtaenemmistö kuitenkin uskoo tietävänsä eläkeasioista riittävästi omiin tarpeisiinsa nähden. Näin totesi 72 prosenttia. 24 prosenttia kokee, ettei tunne äitäs asioita tarpeeksi.

Keskimääräistä useampi joukon vanhimpaan ikäryhmään kuuluva (82 %) pitää tietojansa riittävinä. Alle 25-vuotiaissa tällä tavalla ajattelevia on suhteellisesti ottaen selvästi vähemmän. Silti nuorimmistakin useampi kuin joka toinen on sitä mieltä, että tietää tarpeeksi ainakin siihen nähden, mitä tarvitsee tällä hetkellä.

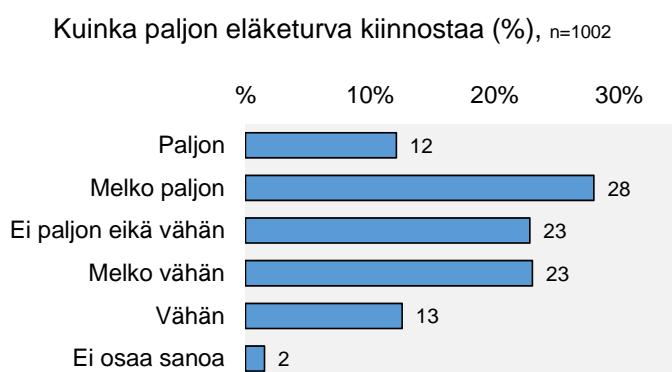
Eläkeläiset ja yrittäjät erottuvat tässäkin muusta joukosta. Heillä on omasta mielestään tarpeeksi eläkkeisiin liittyvää tietoutta. Saman voi todeta ylemmistä toimihenkilöistä.

Jo edellä havaittu ja mainittu koulutukseen ja tulotasoon liittyvä yhteys tiedon tasoon on näky myös tässä. Korkeasti koulutetut ja ylempiin tuloluokkiin kuuluvat nimittäin totesivat keskimääräistä useammin tietävänsä asiasta tarpeeksi.

Kaksi suomalaista viidestä kiinnostunut eläketurvasta – ikä, koulutus ja taloudellinen asema vaikuttavat kiinnostukseen

Eläketurva kiinnostaa kahta suomalaista viidestä. Runsas kymmenesosa (12 %) on siitä paljon ja hieman useampi kuin joka neljäs (28 %) jonkin verran kiinnostunut.

Melko vähän se kiinnostaa 23 ja vähän 13 prosenttia. Kaikkiaan 23 prosenttia kertoi, ettei kyseessä ole asia, joka kiinnostaisi sen enempää paljon kuin vähänkään.

Aika tavalla samat väestöryhmät kuin edelläkin erottuivat joukosta nytkin. Ikäryhmistä eläketurva herättää eniten kiinnostusta 50–64-vuotiaiden parissa, toiseksi eniten 65-vuotiaissa ja vanhemmissa. Nuorempia ikäluokkia se ei kiinnosta yhtä paljon.

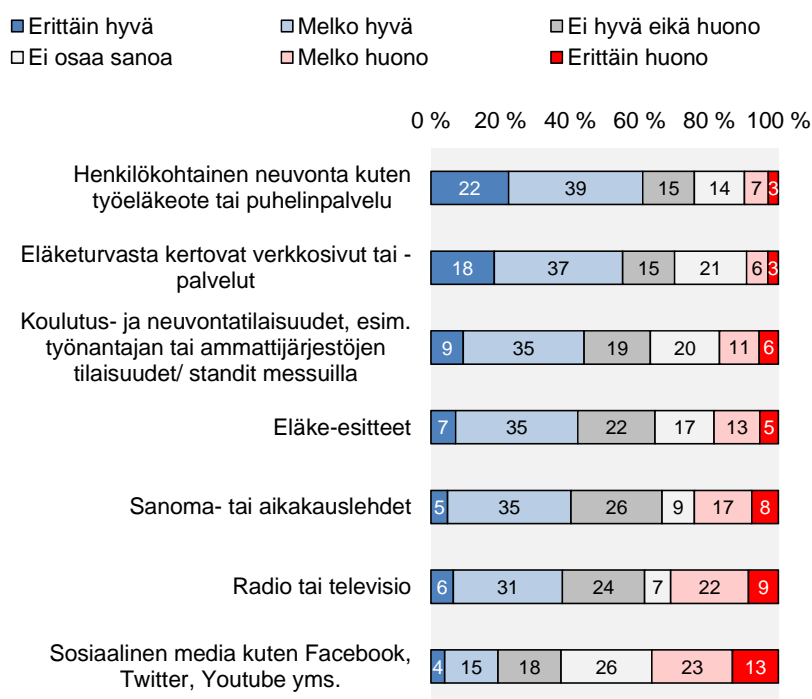
Tässäkin koulutus ja tulot muodostavat iän lisäksi toisen näkemyksiä jakavan tekijän: mitä enemmän jompaakumpaa, sen todennäköisemmin eläketurva kiinnostaa. Sama pätee toisinkin päin: mitä vähemmän jompaakumpaa, sitä luultavimmin kiinnostus ei ole yhtä suurta.

Henkilökohtainen neuvonta parhaana pidetty tiedonkanava eläketurva-asioissa – sosiaalinen media miellyttää vain harvoja

Henkilökohtaista neuvontaa (kuten työeläkeotetta tai puhelinpalvelua) pidetään parhaana eläketurvaa koskevan tiedon kanavana. Se on erittäin hyvä 22 ja melko hyvä 39 prosentin mielestä.

Eläketurvasta kertovat verkkosivut tai –palvelut ovat toinen enemmistön hyvänä pitämä informaatiokanava. 18 prosentin mielestä se on erittäin hyvä tapa välittää tietoa, 37 prosentin pitäessä sitä melko hyvänä.

Käsitykset eläketurvaa koskevan tiedon kanavista (%), n=1002

Massamedia kuten radio, televisio ja lehde sekä eläke-esitteet sekä ja erilaiset koulutus- ja neuvontatilaisuudet (esim. työnantajan tai ammattijärjestöjen tilaisuudet/standit messuilla) saivat osapuilleen yhtä paljon myönteistä palautetta.

Vaikka niitä hyvänä pitävien osuus jääkin alle 50 prosentin, niitä hyvänä osuudet ylittävät sen joukon koon, joka pitää niitä huonoina.

Tämä koskee varsinkin koulutus- ja neuvontatilaisuuksia sekä eläke-esitteitä. Radiota ja televisiota huonona kanavana pitäviä on selvästi enemmän.

Yhteensä 31 prosenttia suhtautuu kriittisesti sähköiseen mediaan eläketurvaa koskevan tiedon välittäjänä pitäen sitä melko huonona kanavana. Toki tässäkin suurempi joukko, 37 prosenttia, arveli tiedon välittävän tätäkin kautta hyvin.

Lehdistöä koskevat arviot ovat hieman positiivisemmat. 40 prosentin mielestä kyseessä on vähintään melko hyvä eläketurvaa koskevan tiedon kanava. 25 prosenttia on asiasta päinvastaista mieltä.

Näin vain sosiaalinen media sai osakseen enemmän kielteistä kuin myönteistä palautetta. Runsas kolmannes (36 %) piti sitä vähintään melko huonona kanavana. Eri mieltä olevien määrä jäi melkein puolet pienemmäksi (19 %).

Sosiaalista mediaa koskeva tulos on yhdenmukainen useissa muissa yhteyksissä havaitun kanssa. Tiedonlähteenä se on ainakin vielä selvästi toissijainen, häviten internetille ja muillekin perinteisille tiedonvälitystavoille selvästi. Se on kuitenkin ainoa kanava, jonka merkitys on kasvanut.

Edelleen se on silti ensisijaisesti nuorten media. Tämä käy ilmi liitteenä olevasta graafisesta esityksestä. Alle 25-vuotiaista sosiaalinen media on mieluinen kanava 37 prosentille, 65 vuotta täyttäneistä selvästi harvemmalle (11 %).

Eikä sosiaalinen media ole nuorimpienkaan eniten suosima kanava. Verkkosivut ja –palvelut, henkilökohtainen neuvonta sekä koulutus- ja neuvontatilaisuudet vetävät selvästi vertansa.

Kokonaan toinen – ja tässäkin yhteydessä tutkimatta jäävä – asia on se, mikä merkitys sosiaalisella medialla on saadun informaation prosessoimisessa ja sen aiheuttamien ärsykkeiden muuttumisessa mielipiteiksi.

Muuten eri väestöryhmien suhtautumisesta eri tietokanaviin voi kootusti todeta seuraavan.

Henkilökohtainen neuvonta on keskimääräistä mieluisampi kanava 25–64-vuotiaille (eli muut paitsi joukon nuorimmat ja vanhimmat), toimihenkilöväestölle (ylemmille ja alemmille), yrittäjille sekä eniten muodollista koulutusta saaneille.

Verkkosivut ja –palvelut askarruttavat joukon vanhimpia, muille ikäryhmille ne kyllä käyvät, eläkeläisten lisäksi osalla työväestöstä kynnys niiden hyödyntämiseen on keskimääräistä korkeampi, hyvin koulutetut ja eniten ansaitsevien talouksien jäsenet puolestaan suhtautuvat hyvin lämpimästi verkossa oleviin kanaviin.

Mitä nuoremasta henkilöstä on kyse, sitä myönteisemmin hän suhtautuu *koulutus- ja neuvontatilaisuuksiin* tapana välittää eläketurvaa koskevaa informaatiota. Muuten joukosta ei juurikaan löydä keskimääräisestä poikkeavia näkemyksiä, ellei sellaisena pidä eräiden yrittäjien kriittistä suhtautumista.

Median rooli yleensä herättää samankaltaisen reaktion eri-ikäisissä. 25–34-vuotiaiden mielestä sen enempää *televisio ja radio* kuin *sanoma- tai aikakauslehdetkään* eivät ole mitenkään hyvä eläketurvaa koskevan kanavia. Kun siirrytään yli 50-vuotiaisiin, ajatukset muuttuvat jonkin verran perinteiselle medialle suopeiksi. Kaikista väestöryhmistä löytää sekä perinteistä mediaa suosivia että karsastavia.

Sosioekonomiset tekijät eivät jaa käsityksiä *eläke-esitteistä*. Kaikista tutkituista väestöryhmistä löytää osapuilleen yhtä paljon niitä hyvänä ja huonona tietokanavana pitäviä.

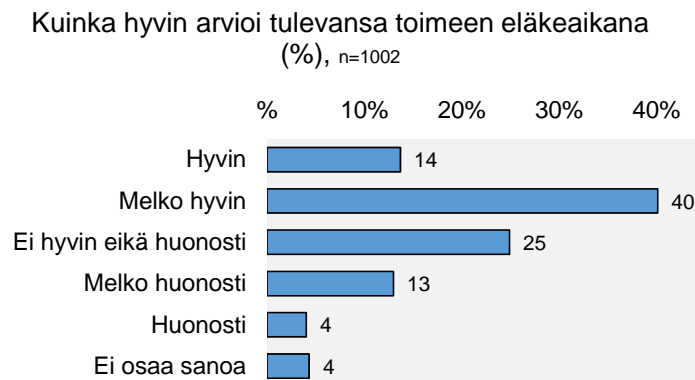
3 Toimeentuloedellytykset eläkeaikana

Enemmistöllä toiveita kohtalaisesta toimeentulosta eläkeaikana

Enemmistö (54 %) arvioi tulewansa vähintään melko hyvin toimeen eläkkeellä ollessaan. 14 prosenttia uskoo tulewansa toimeen hyvin 40 melko hyvin.

Niitä, joilla on epäilyksiä asiasta, löytää selvästi vähemmän. Vain neljä prosenttia pelkää, että eläkeajan toimeentulo on huonoa, 13 prosentin arvellessa tulewansa silloin toimeen melko huonosti. Joka neljäs uskoo, ettei tule toimeen sen enempää hyvin kuin huonostikaan.

Suurituloisimmista talouksista löytää suhteellisesti ottaen eniten niitä, jotka arvioivat toimeentulomahdollisuutensa hyväksi. Silti melkein kaikissa tutkituissa väestöryhmissä ajatus kohtuullisesta toimeentulosta on vallitseva. Pienituloisimmistakin selvästi useampi pitää mahdollisuuksiaan hyvinä kuin huonoina.

Eri ikäryhmistä varsinkin 35–49-vuotiaat ja osin 50–64-vuotiaat eivät näe tulevaisuutta yhtä optimistisena kuin muut. Heidät erottaa muusta joukosta se, että aivan yhtä moni ei arvele tulevansa toimeen hyvin, vaan enemmänkin jotenkuten tai kohtalaisesti.

4 Eläkkeisiin liittyvät mielipiteet

Eläkkeisiin liittyviä mielipiteitä tutkittiin kysymyksellä, jossa vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa yhdeksään aihetta sivuavaan väitteeseen.

Suurin yksimielisyys syntyi väitteen *”työeläkettä kertyy ansio- ja yrittäjätulojen perusteella”* kanssa. Joka toinen oli tämän kanssa täysin ja joka kolmas jokseenkin samaa mieltä.

Valtaenemmistö uskoo myös, että *”jos ihmisten elinaika pitenee, vanhuuseläkkeen ikärajan nousee”*. Kolme neljästä arvelee tämän olevan ainakin jossain määrin totta.

Kaksi suomalaista kolmesta on puolestaan vähintään melko vakuuttunut siitä, että *”kaikille Suomessa asuville maksetaan vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella vähintään vähimmäiseläke”*.

Jonkin verran epäilyjä kohdistuu eläkkeen riittävyyteen. Mielipiteet jakaantuvat, kun pohditaan, takaako eläke kohtuullisen toimeentulon *”vanhuudessa”*, silloin kun *henkilö ”tulee työkyvyttömäksi”* tai jos *”perheen huoltaja kuolee”*.

Aivan kaikki eivät välttämättä usko sitäkään, että *”jo ansaittu eläke on turvattu”* tai että *”eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa”*.

Silti enemmistö kertoo luottavansa suomalaiseen eläkejärjestelmään. 22 prosenttia luottaa siihen täysin, 37 prosentin ollessa jokseenkin sitä mieltä.

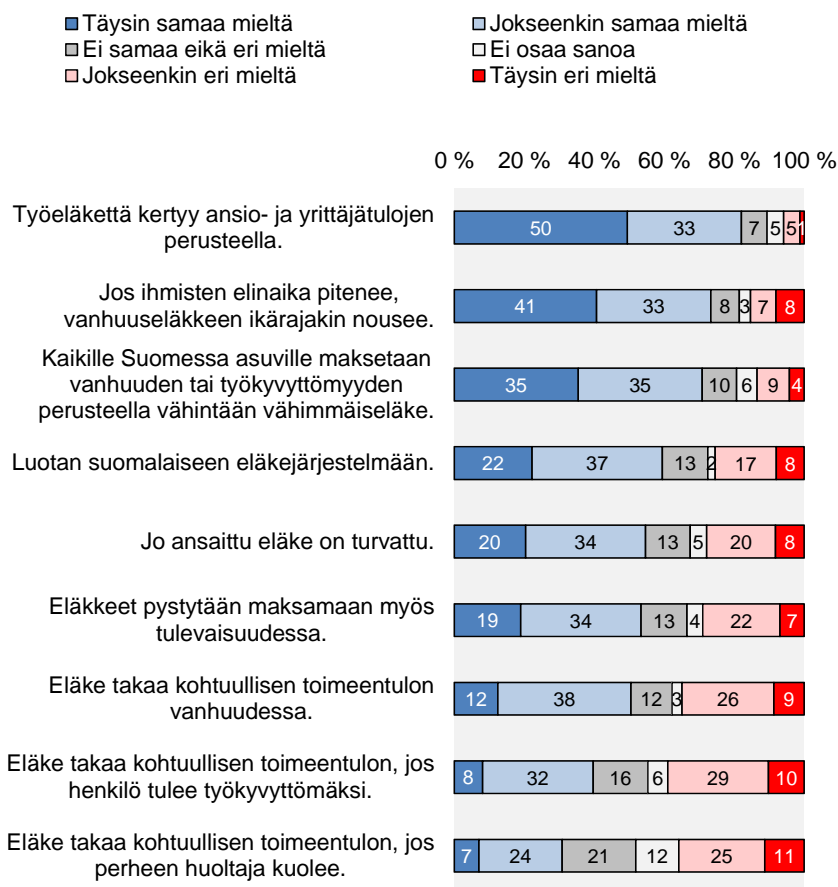
Joukon vanhimpien ja nuorimpien luotto maamme eläkejärjestelmään on selvästi vahvempaa kuin keski-ikäisten.

Eläkeikäisistä (65+) useampi kuin kolme neljästä (77 %) sanoo luottavansa siihen. Alle 25-vuotiaista 63 prosenttia tekee samoin. Esim. 35–49-vuotiaista luottoa löytyy vain 41 prosentilta.

Ammattiryhmistä eläkeläisillä on myönteisin näkemys järjestelmästä. Osa yrittäjistä ja muutama ylempi toimihenkilö erottuvat keskimääräistä kriittisemmän suhtautumisensa vuoksi.

Väestöryhmäkohtaiset näkemyserot käyvät ilmi liitteenä olevista graafisista esityksistä. Yhteenvedon omaisesti niistä voi kuitenkin mainita seuraavan.

Eläkkeisiin liittyviä mielipiteitä (%), n=1002

Reaktiot väittämään ”*työeläkettä kertyy ansio- ja yrittäjätulojen perusteella*” eivät vaihteile kovin paljon väestöryhmittäin. Täysin samaa mieltä olevia löytää kuitenkin enemmän iäkkäiden, enemmän koulutettujen ja hyvätuloisten kuin nuorten, vähemmän koulutettujen ja pienempituloisten parista.

Sama koulutusta ja tulotasoa koskeva havainto näkyy silloinkin, kun otetaan kantaa väittämään ”*jos ihmisten elinika pitenee, vanhuuseläkkeen ikärajakin nousee*”. Lisäksi voi panna merkille, että keskimääräistä jonkin verran useampi toimihenkilö on väitetyt kanssa täysin samaa mieltä.

Alemmat toimihenkilöt ja työttömät erottuvat joukosta, koska ovat muita vielä vakuuttuneempia siitä, että ”*kaikille Suomessa asuville maksetaan vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella vähintään vähimmäiseläke*”.

Samat väestöryhmät erottuvat väitettäessä, että ”*jo ansaittu eläke on turvattu*” tai, että ”*eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa*”. Joukon vanhimmat (50 vuodesta ylöspäin, mutta varsinkin eläkeikäiset) sekä nuorimmat ovat keskimääräistä selvästi optimisempia, samoin vähiten koulutetut.

Tiettyä johdonmukaisuutta havaitsee myös silloin, kun pohdinnan kohteena on eläkkeen tarjoama kohtuullinen toimeentulo eri tilanteissa: ”*vanhuudessa*”, ”*jos henkilö tulee työkyvyttömäksi*” tai ”*jos perheen huoltaja kuolee*”.

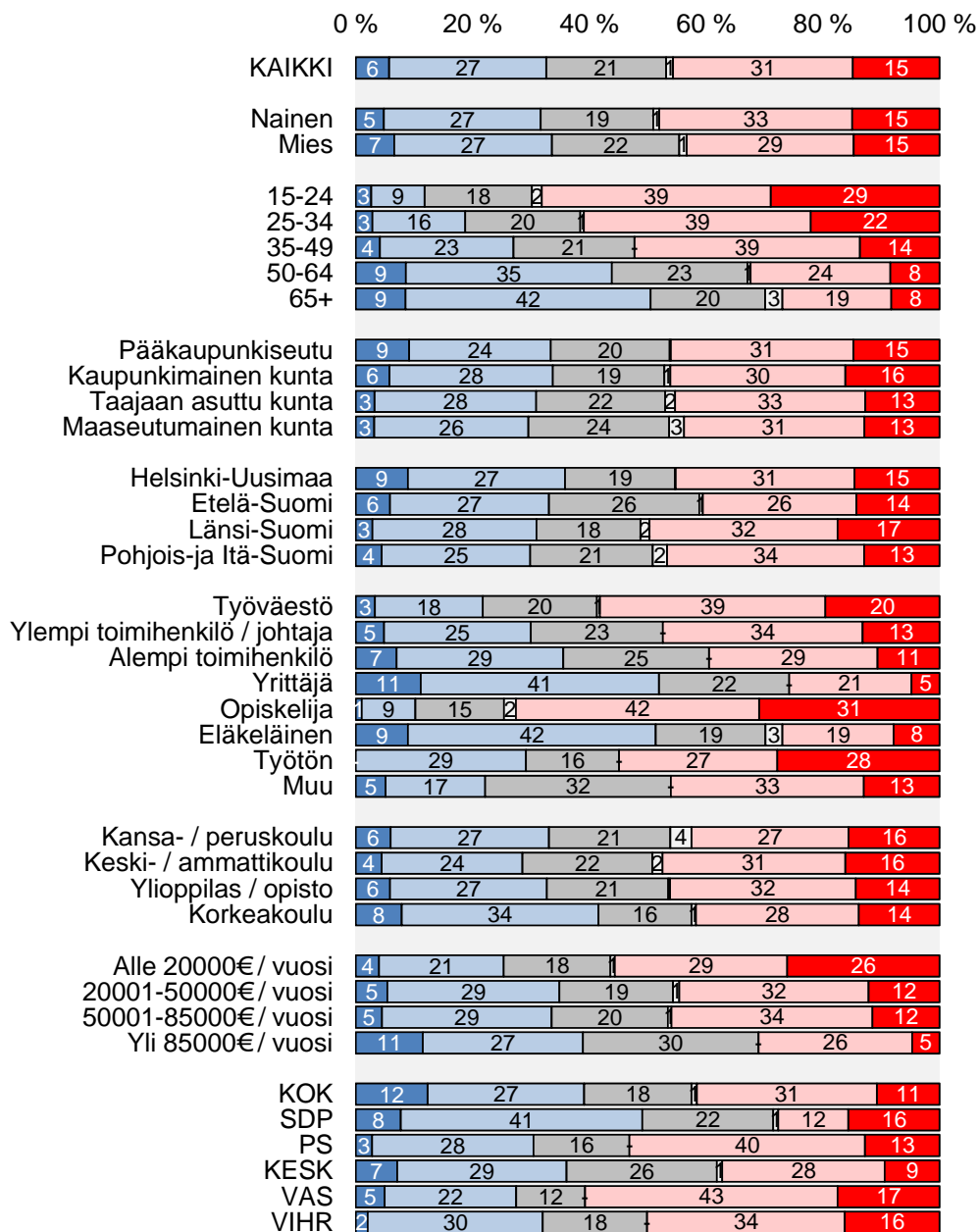
Opiskelijat, nuoret, osin myös joukon vanhimmat, pohjois- ja itäsuomalaiset sekä vähemmän muodollista koulutusta saaneet osoittautuivat tässä suhteessa keskimääräistä jonkin verran optimistisemmiksi.

LIITEKUVAT

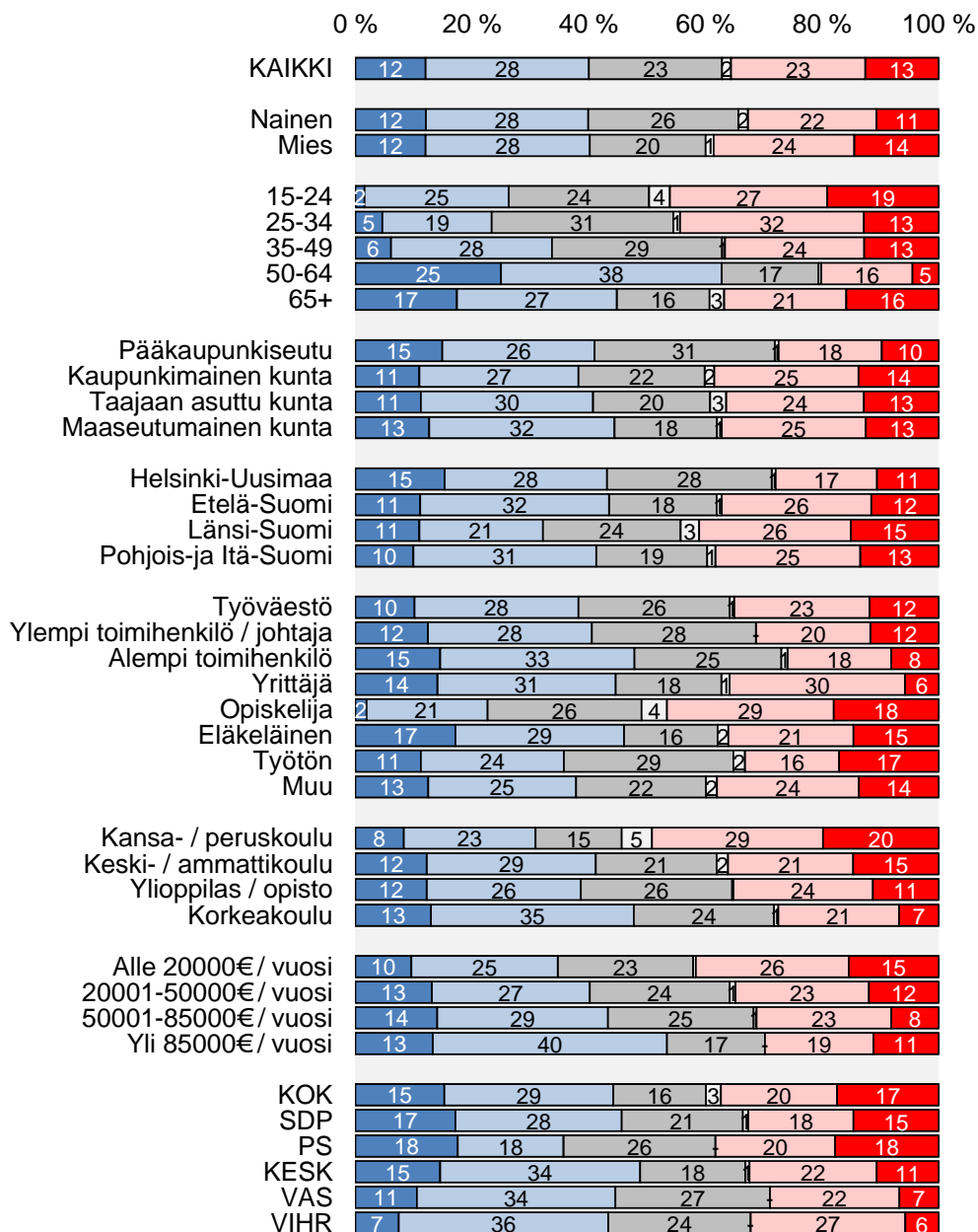
Eläketurvan tunteminen. Tuntee...(%), n=1002

■ Hyvin   □ Melko hyvin   □ Ei hyvin eikä huonosti
 □ Ei osaa sanoa   ■ Melko huonosti   ■ Huonosti

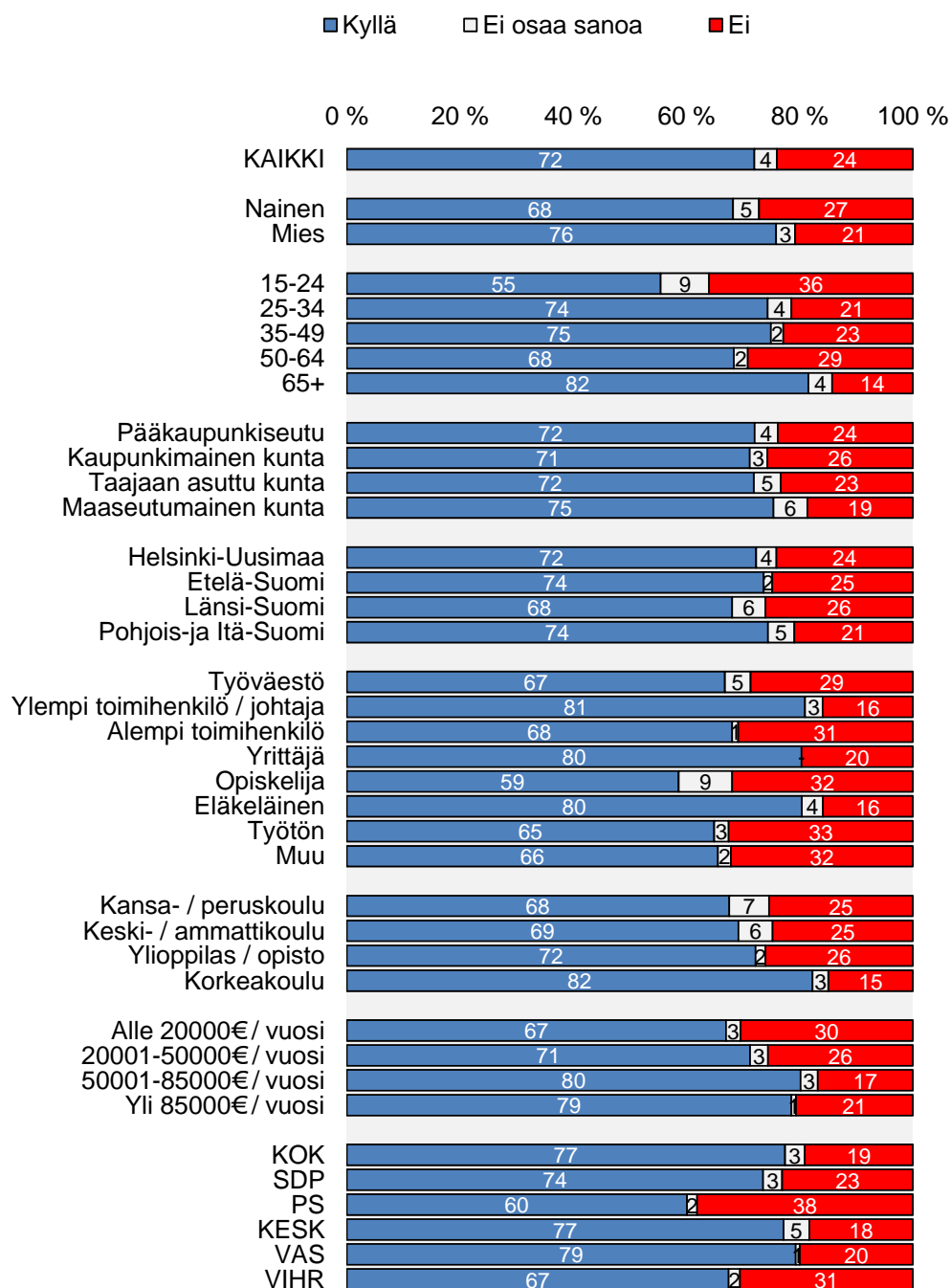

Kuinka paljon eläketurva kiinnostaa (%), n=1002

■ Paljon   ■ Melko paljon   ■ Ei paljon eikä vähän
□ Ei osaa sanoa   ■ Melko vähän   ■ Vähän

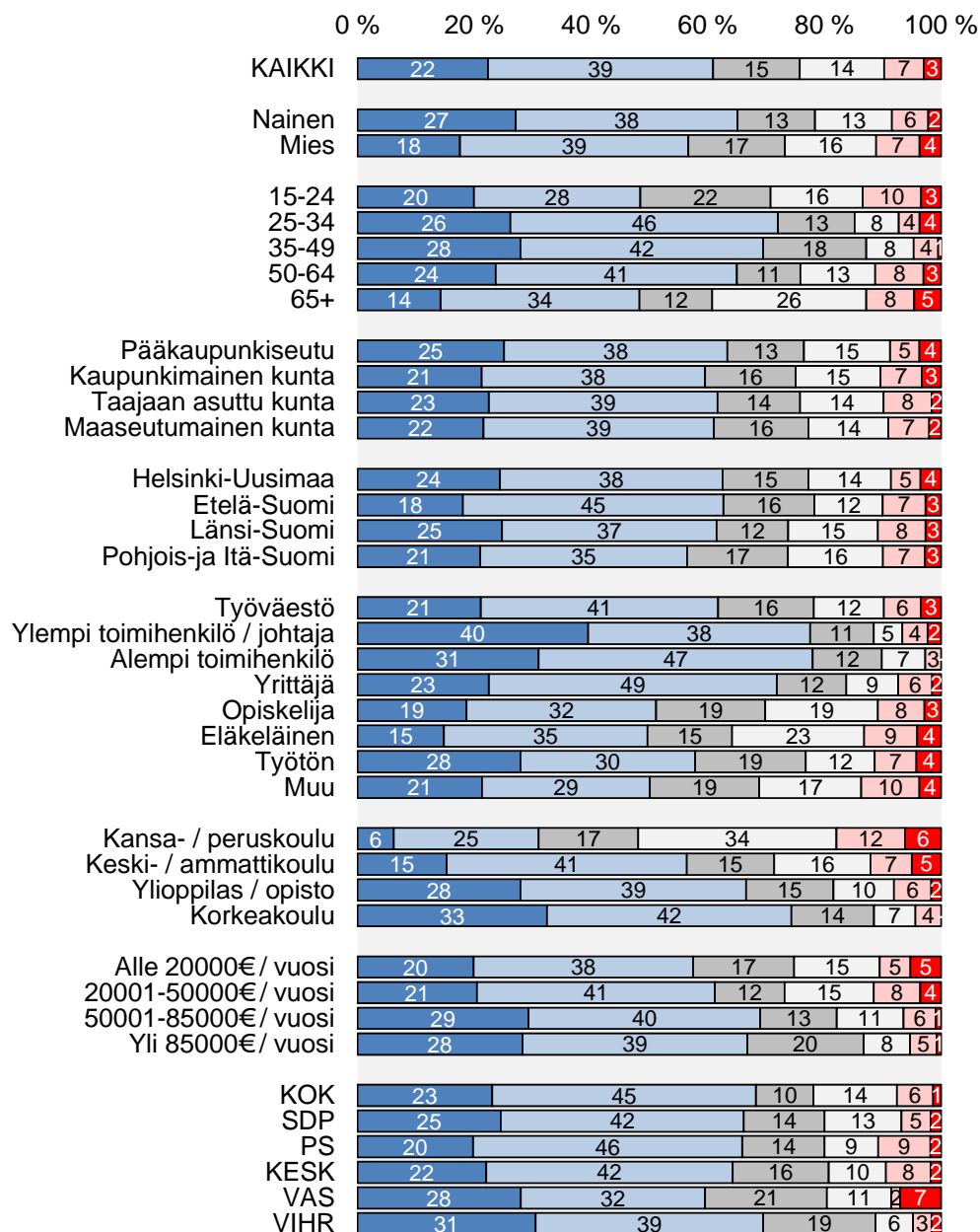

Onko saanut riittävästi eläketietoa omiin tarpeisiinsa nähden
(%), n=1002

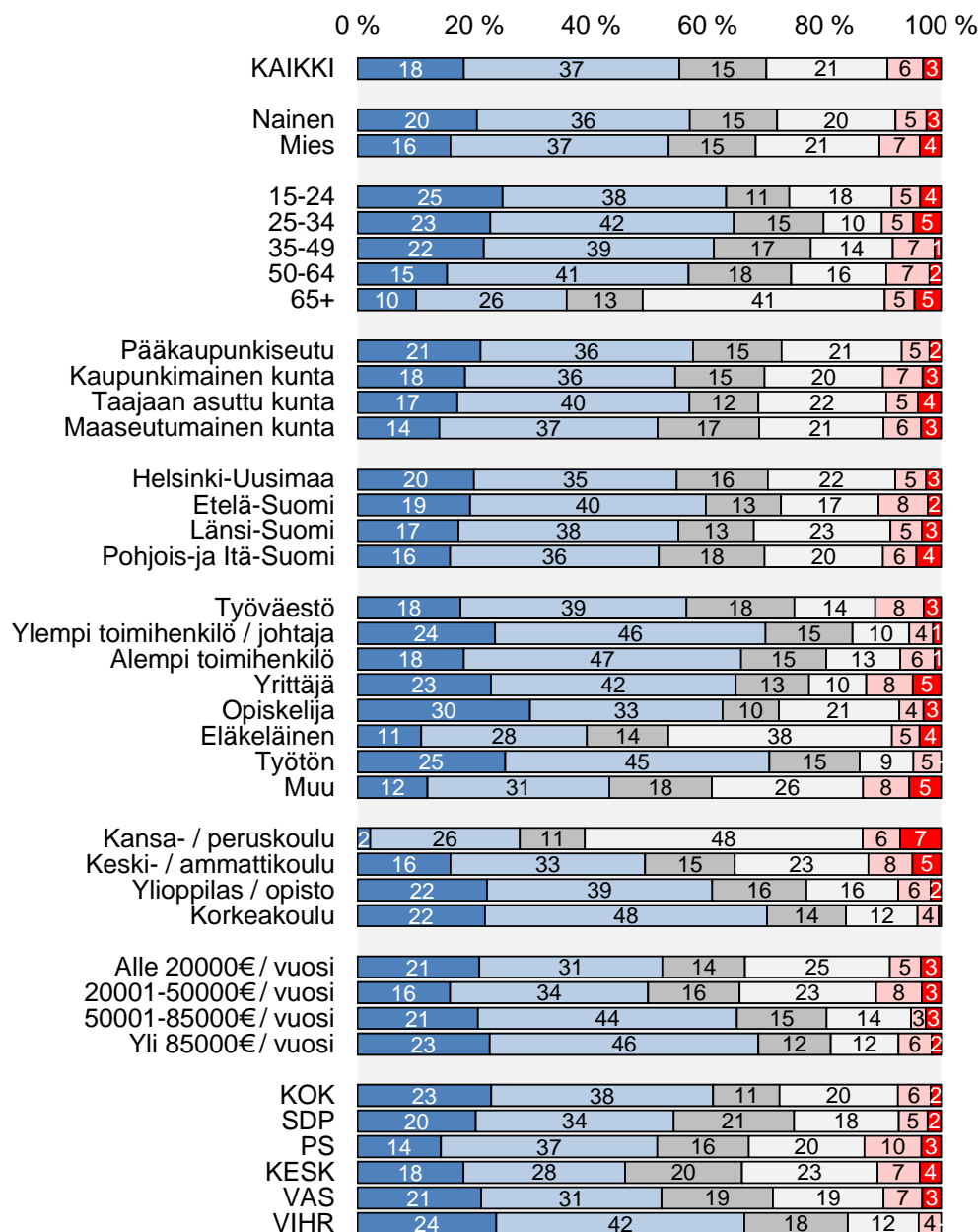
Käsitykset eläketurvaa koskevan tiedon kanavista:
henkilökohtainen neuvonta (%), n=1002

■ Erittäin hyvä   ■ Melko hyvä   ■ Ei hyvä eikä huono
□ Ei osaa sanoa   ■ Melko huono   ■ Erittäin huono

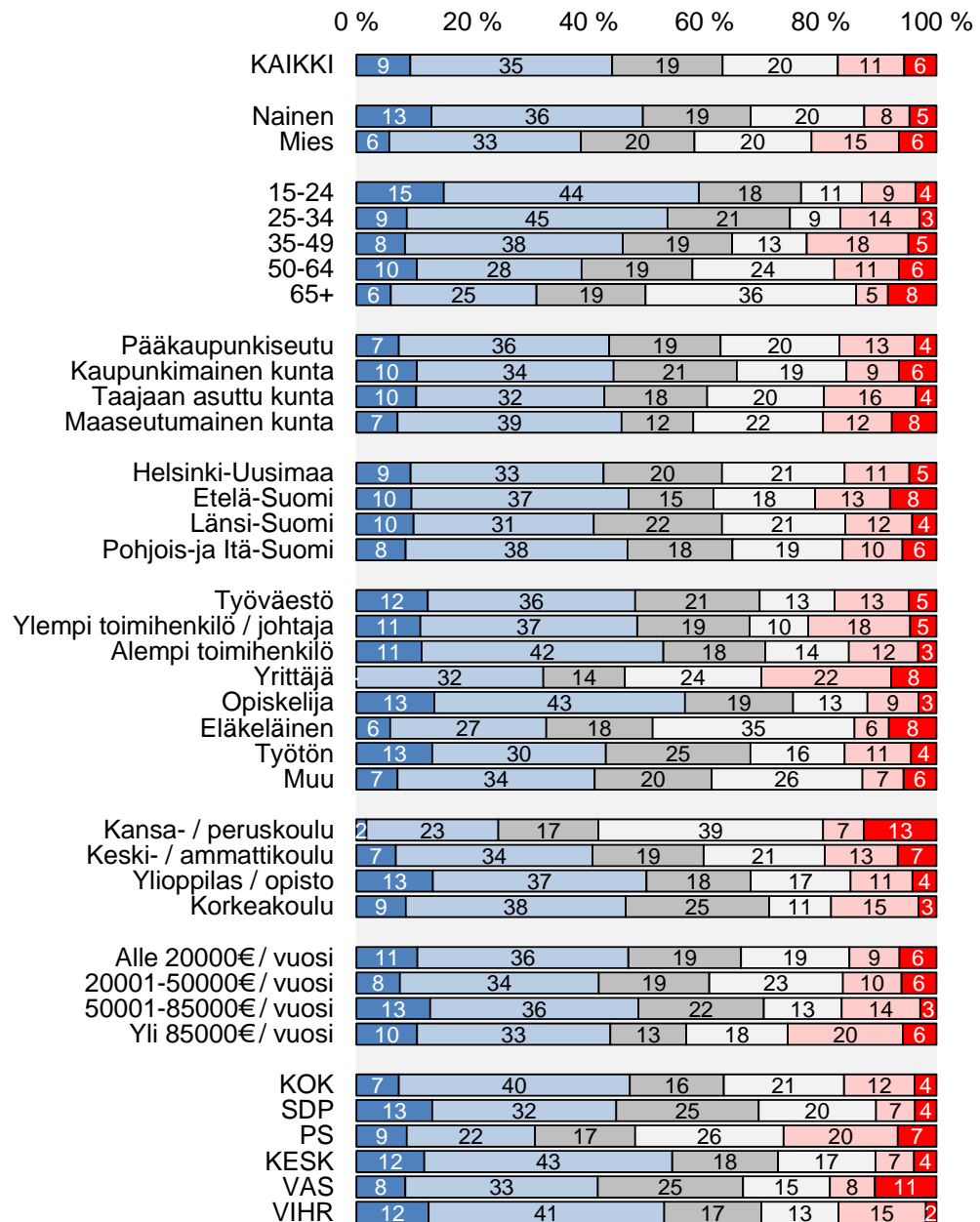
Käsitykset eläketurvaa koskevan tiedon kanavista:
eläketurvasta kertovat verkkosivut/-palvelut (%), n=1002

■ Erittäin hyvä   ■ Melko hyvä   ■ Ei hyvä eikä huono
□ Ei osaa sanoa   ■ Melko huono   ■ Erittäin huono

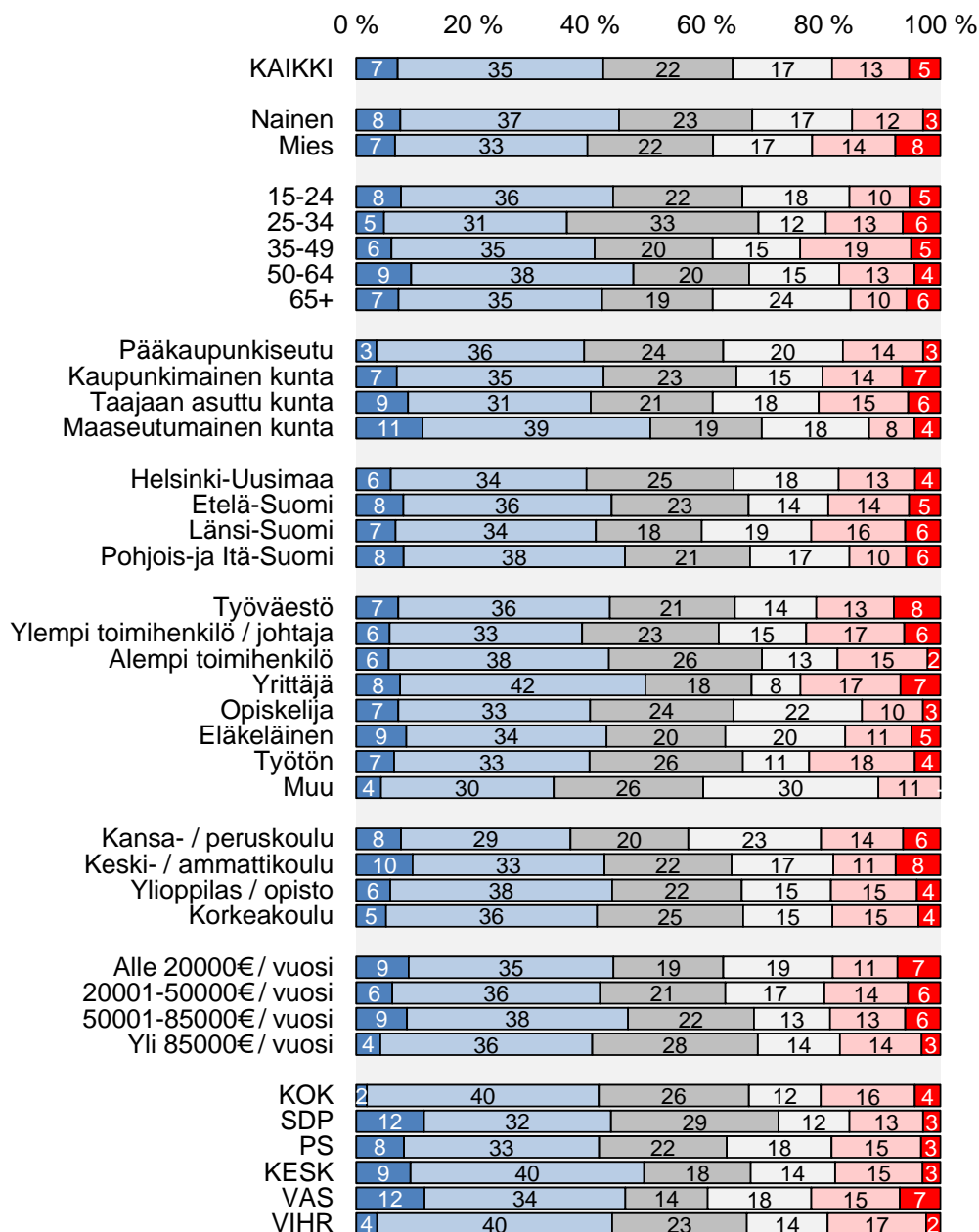
Käsitykset eläketurvaa koskevan tiedon kanavista:
koulutus- ja neuvontatilaisuuudet (%), n=1002

■ Erittäin hyvä   ■ Melko hyvä   ■ Ei hyvä eikä huono
□ Ei osaa sanoa   ■ Melko huono   ■ Erittäin huono

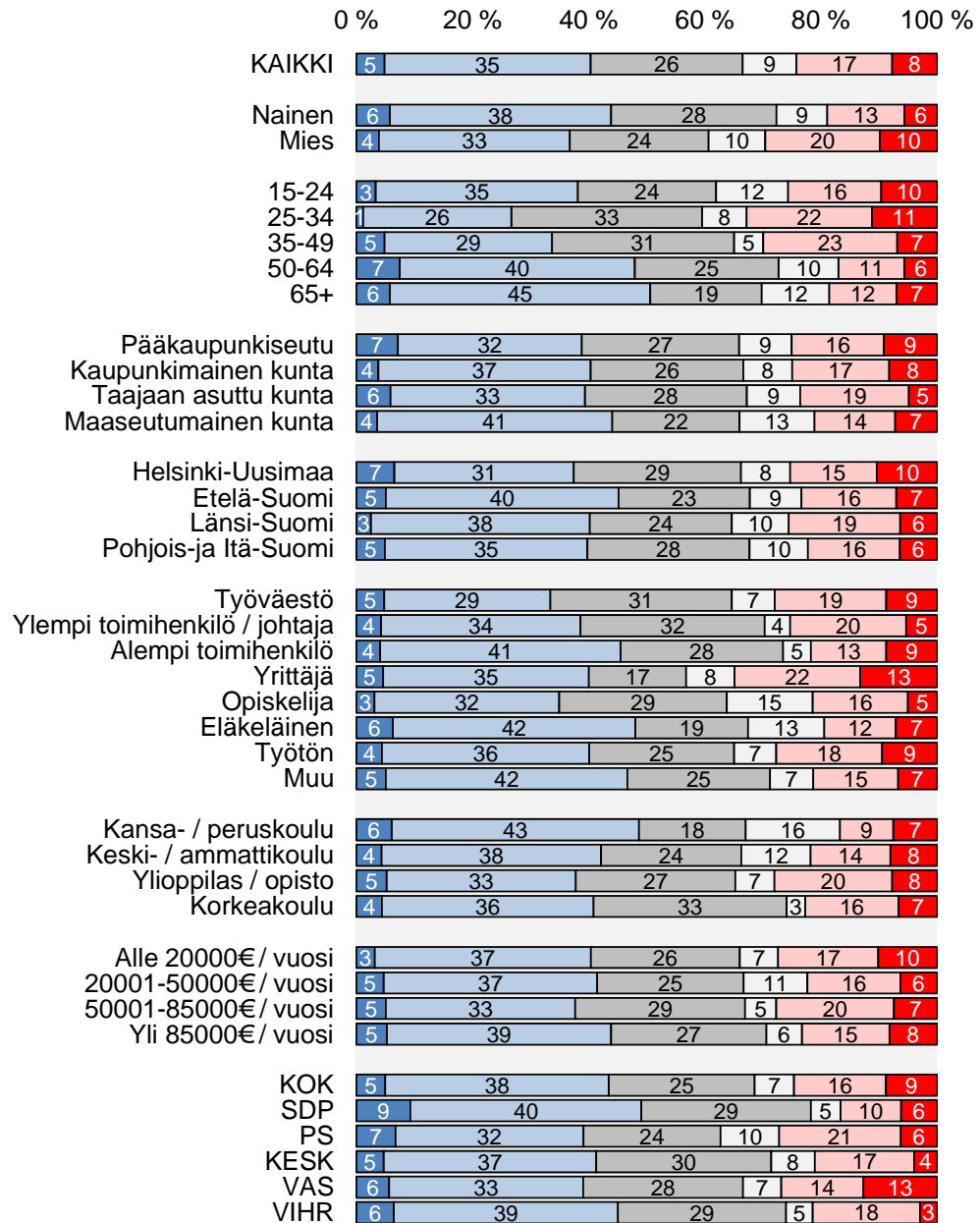
Käsitykset eläketurvaa koskevan tiedon kanavista:
eläke-esitteet (%), n=1002

■ Erittäin hyvä   ■ Melko hyvä   ■ Ei hyvä eikä huono
□ Ei osaa sanoa   ■ Melko huono   ■ Erittäin huono

Käsitykset eläketurvaa koskevan tiedon kanavista:
sanoma-tai aikakauslehdet (%), n=1002

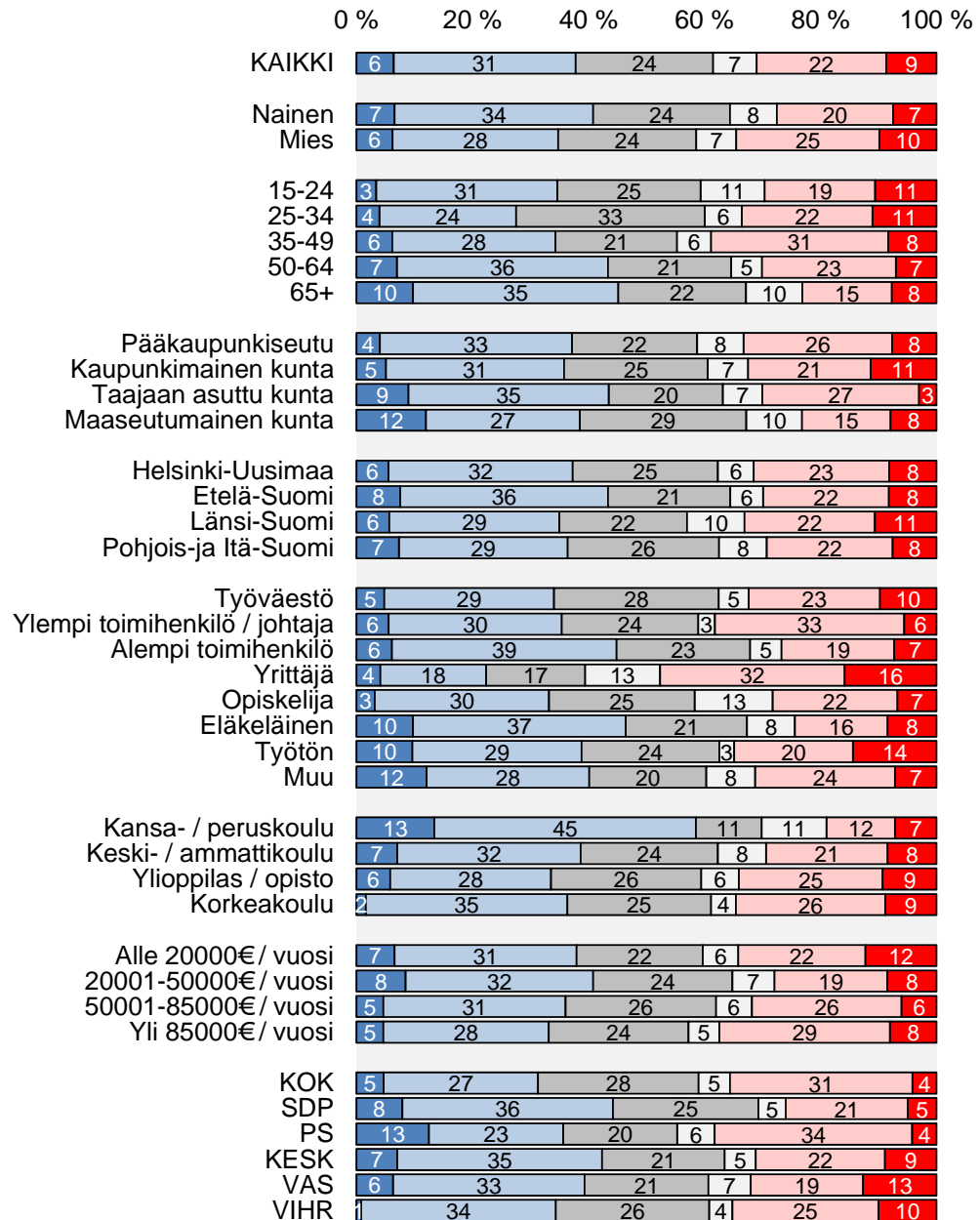
■ Erittäin hyvä   ■ Melko hyvä   ■ Ei hyvä eikä huono
□ Ei osaa sanoa   ■ Melko huono   ■ Erittäin huono

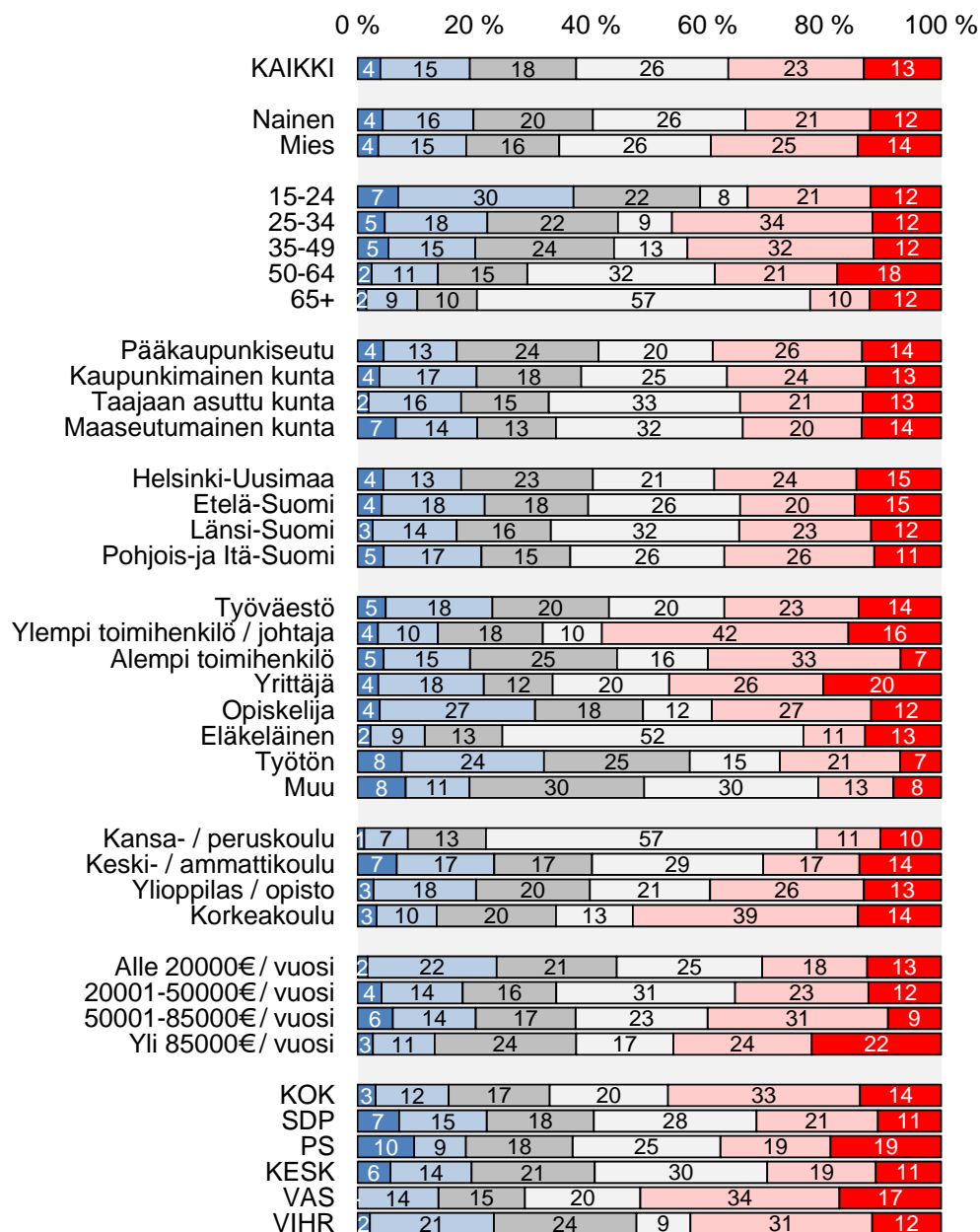
Käsitykset eläketurvaa koskevan tiedon kanavista:
radio tai televisio (%), n=1002

■ Erittäin hyvä   ■ Melko hyvä   ■ Ei hyvä eikä huono
□ Ei osaa sanoa   ■ Melko huono   ■ Erittäin huono

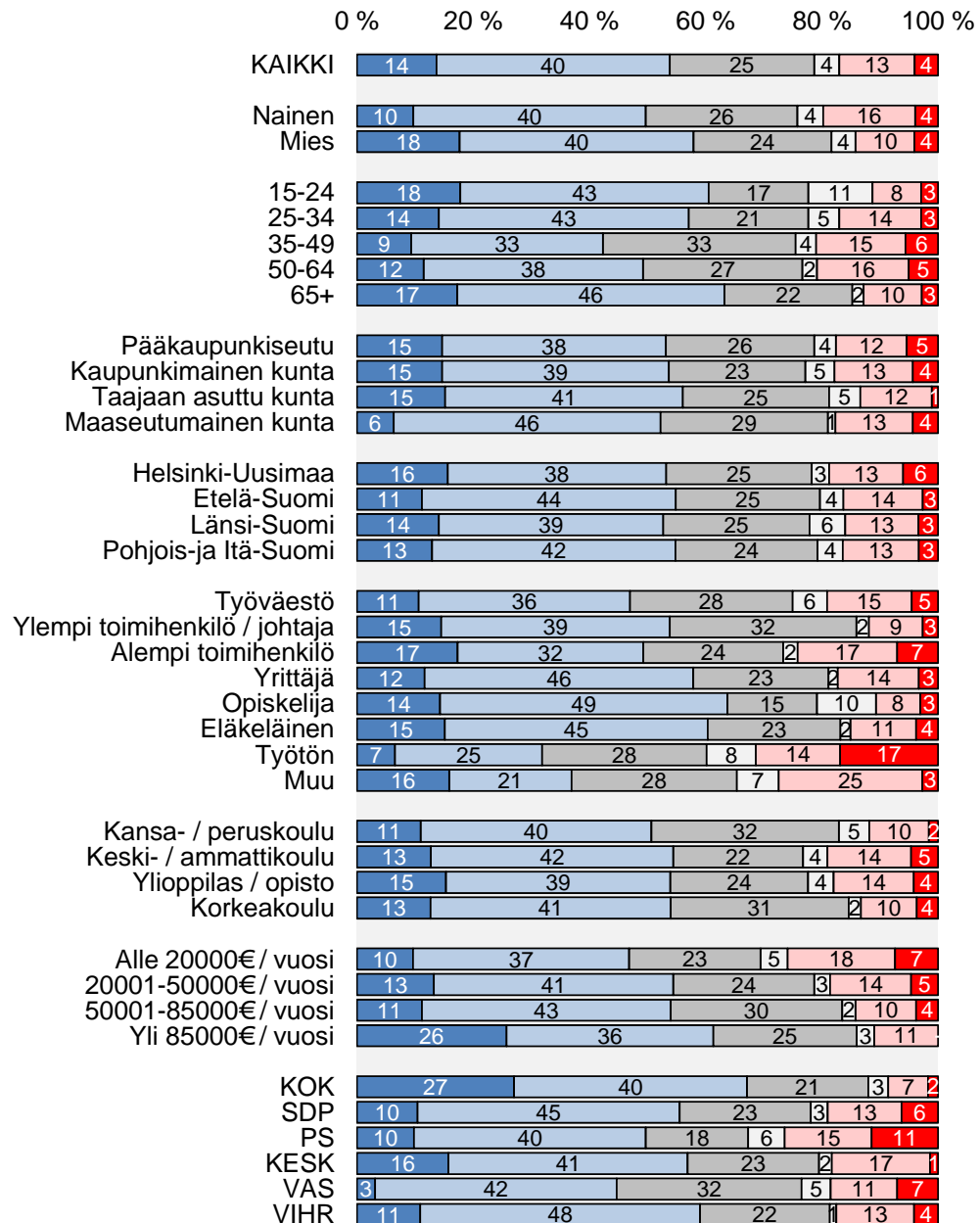
Käsitykset eläketurvaa koskevan tiedon kanavista:
sosiaalinen media (%), n=1002

■ Erittäin hyvä   ■ Melko hyvä   ■ Ei hyvä eikä huono
□ Ei osaa sanoa   ■ Melko huono   ■ Erittäin huono

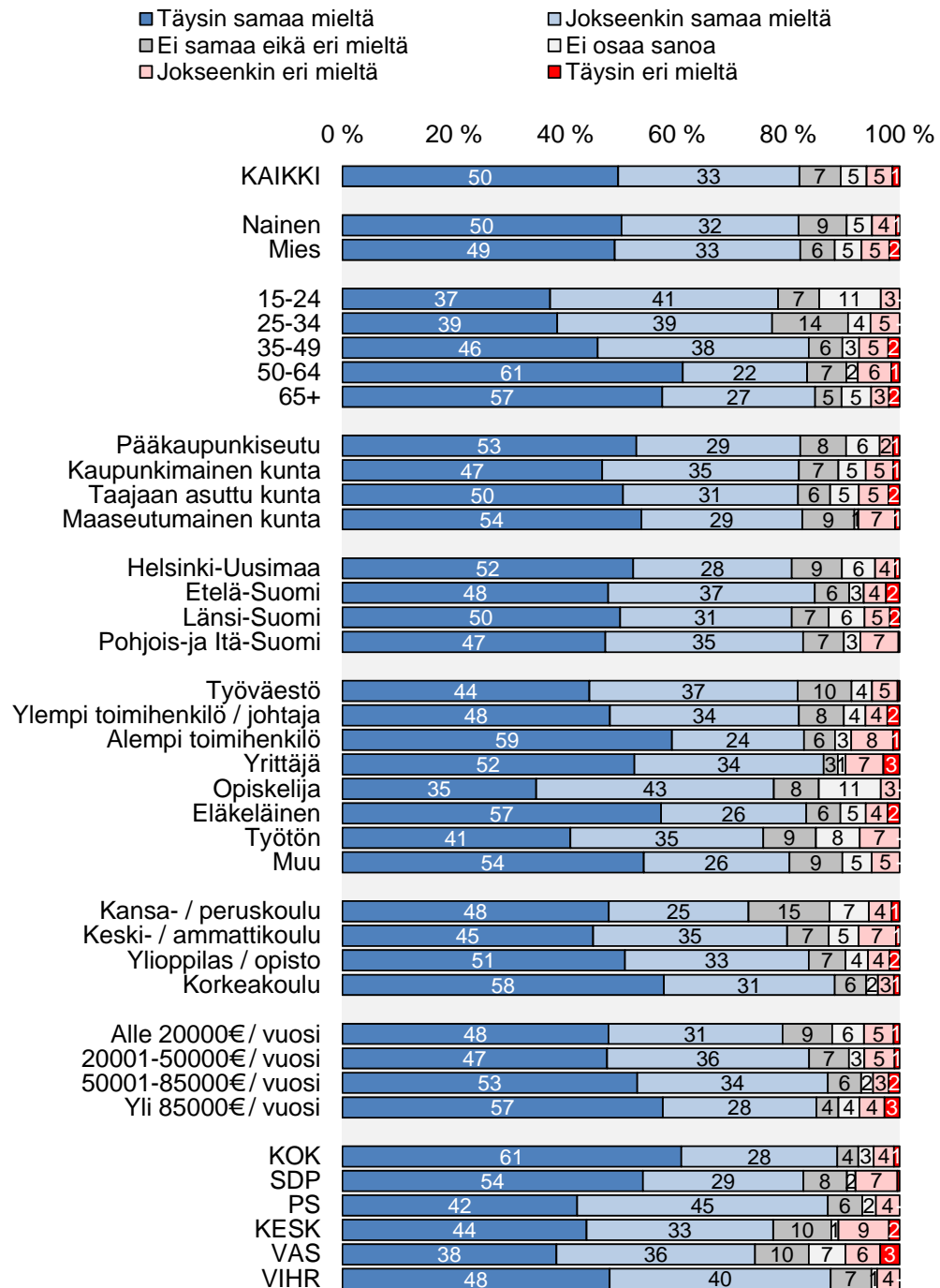

Kuinka hyvin arvioi tulevansa toimeen eläkeaikana (%), n=1002

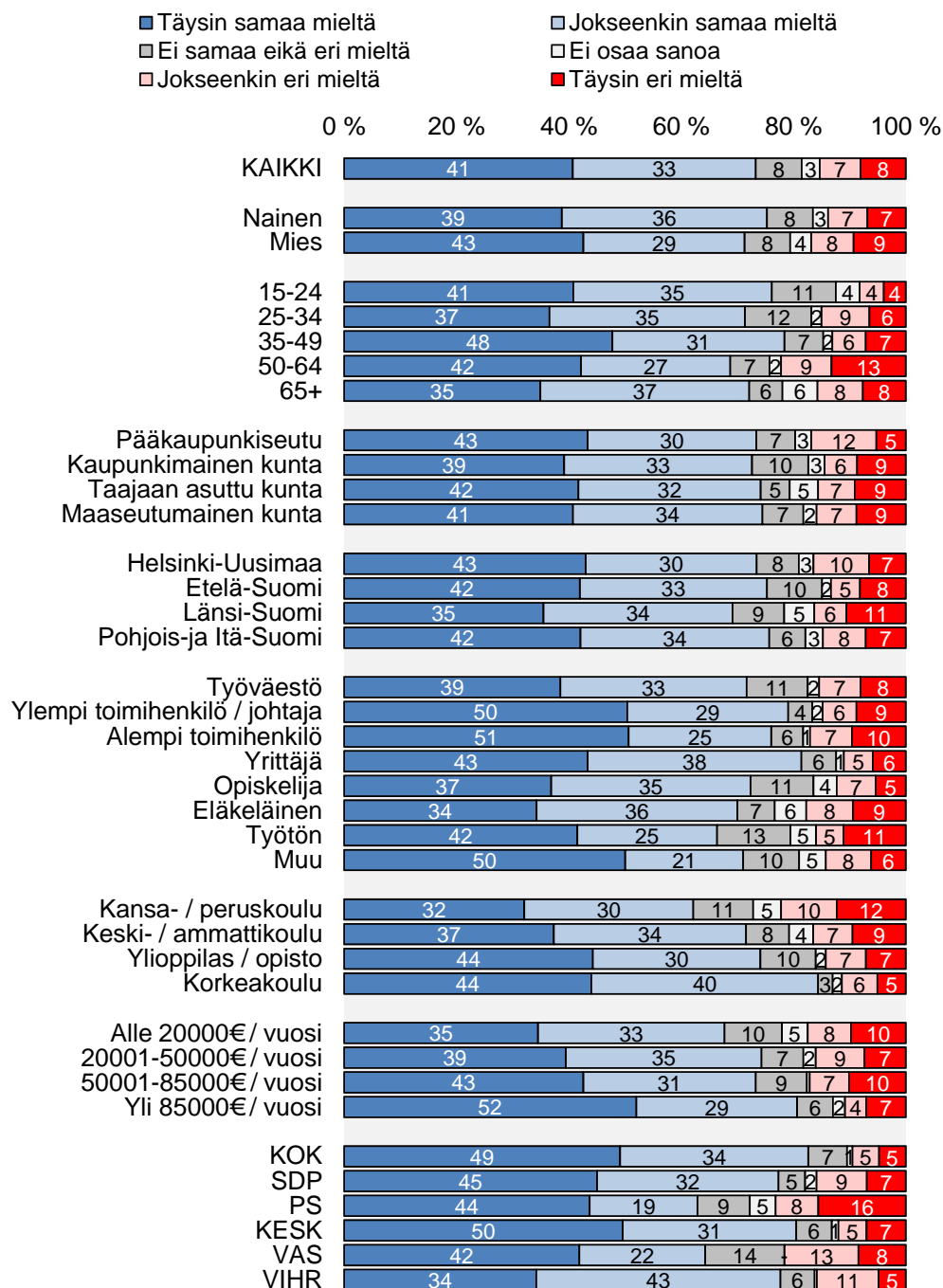
■ Hyvin   ■ Melko hyvin   ■ Ei hyvin eikä huonosti
 □ Ei osaa sanoa   ■ Melko huonosti   ■ Huonosti

"Työeläkettä kertyy ansio- ja yrittäjätulojen perusteella" (%),
n=1002

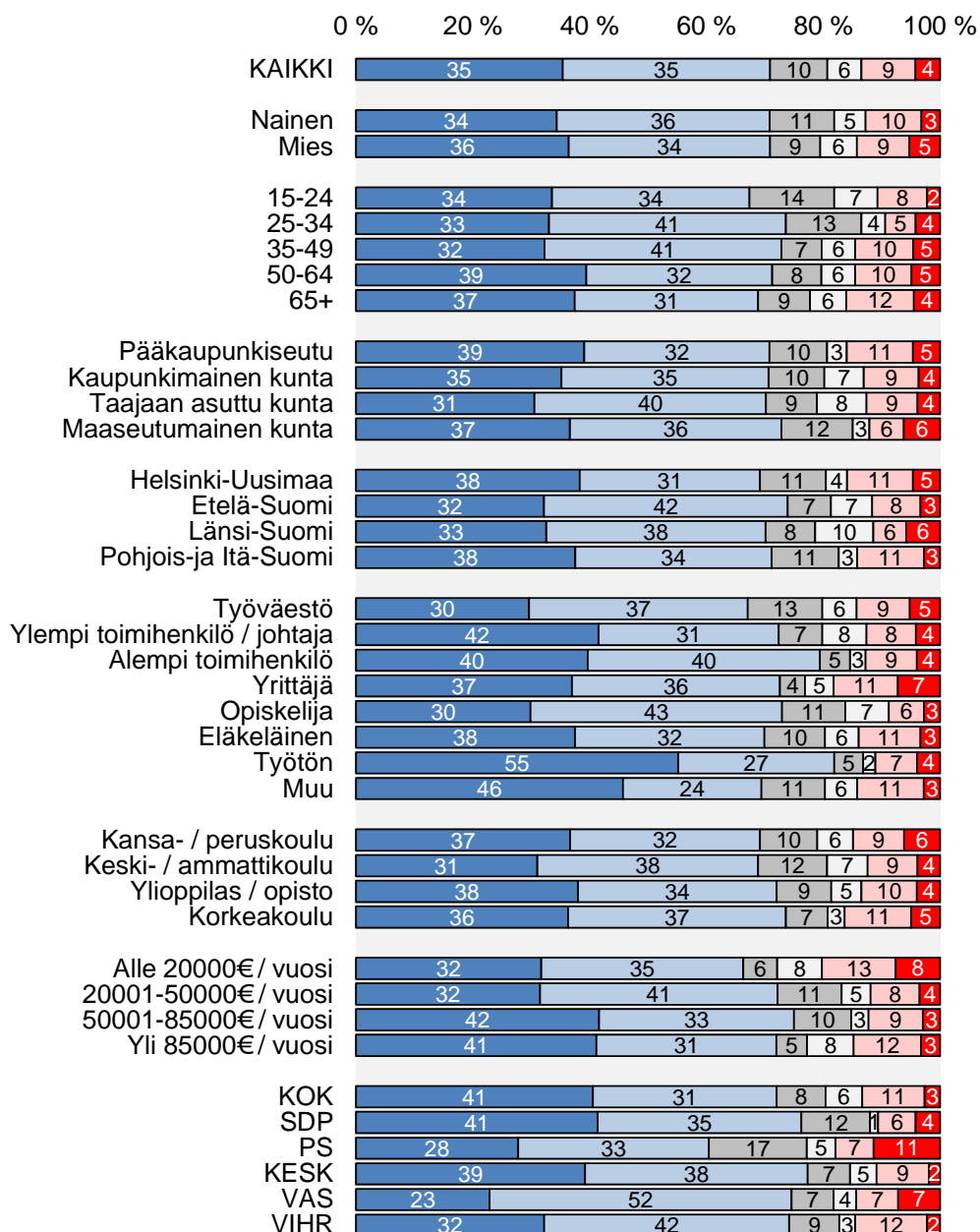
"Jos ihmisten elinaika pitenee, vanhuuseläkkeen ikärajan
nousee" (%), n=1002

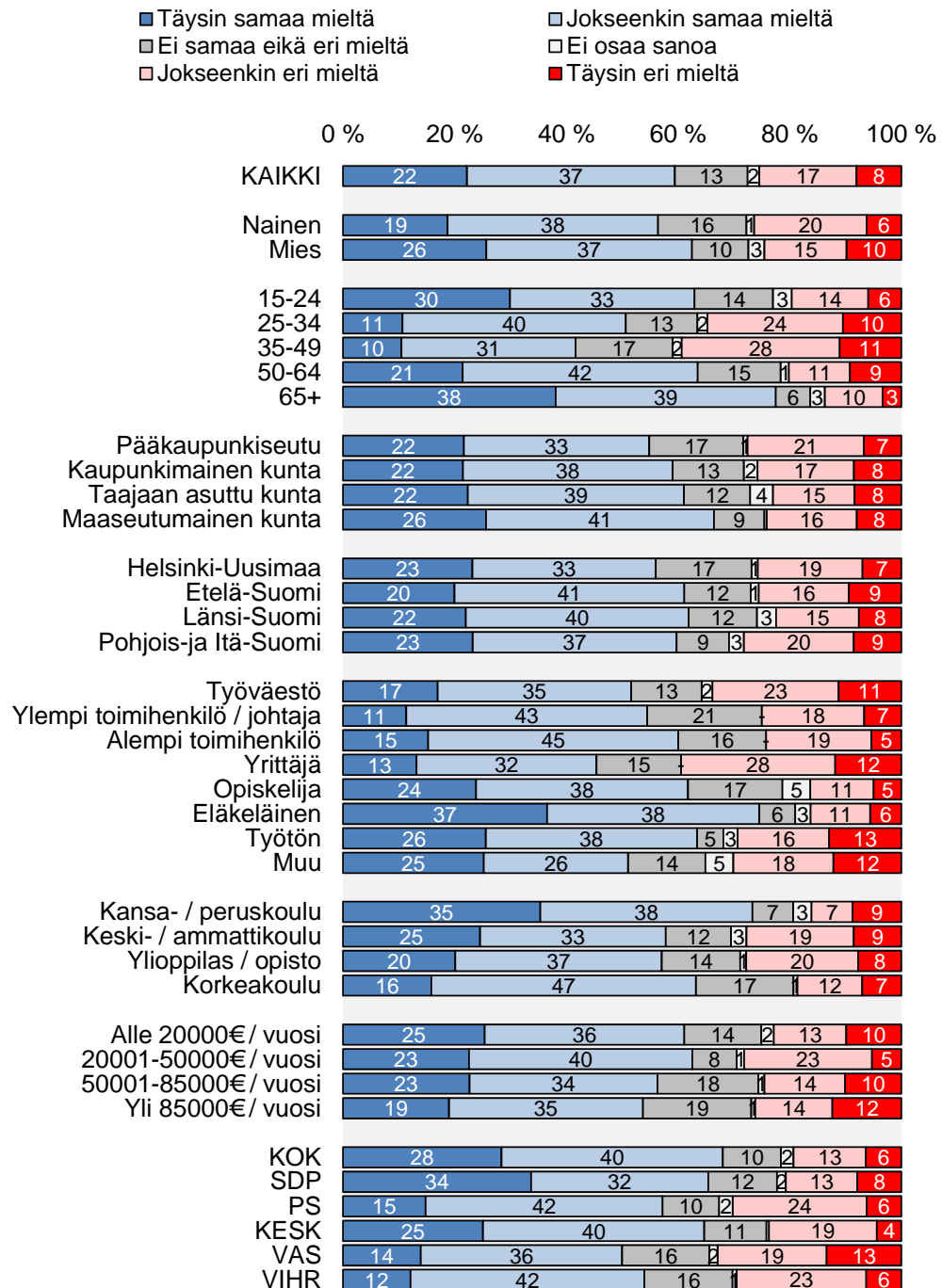
"Kaikille Suomessa asuville maksetaan vanhuuden tai
työkyvyttömyyden perusteella vähintään vähimmäiseläke"

(%), n=1002

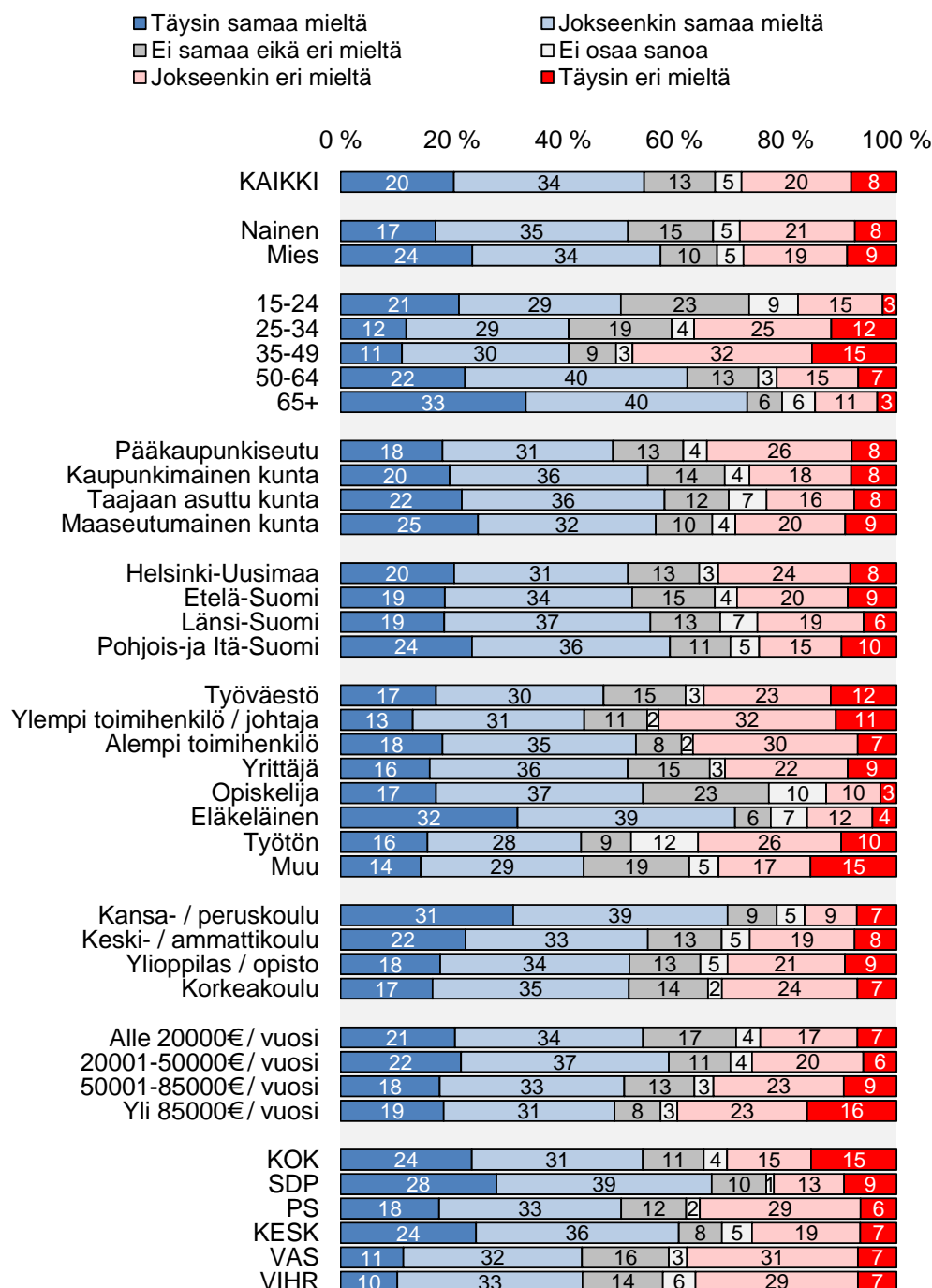
- Täysin samaa mieltä
 □ Ei samaa eikä eri mieltä
 ■ Jokseenkin eri mieltä
 □ Jokseenkin samaa mieltä
 □ Ei osaa sanoa
 ■ Täysin eri mieltä

"Luotan suomalaiseen eläkejärjestelmään" (%), n=1002

"Jo ansaittu eläke on turvattu" (%), n=1002

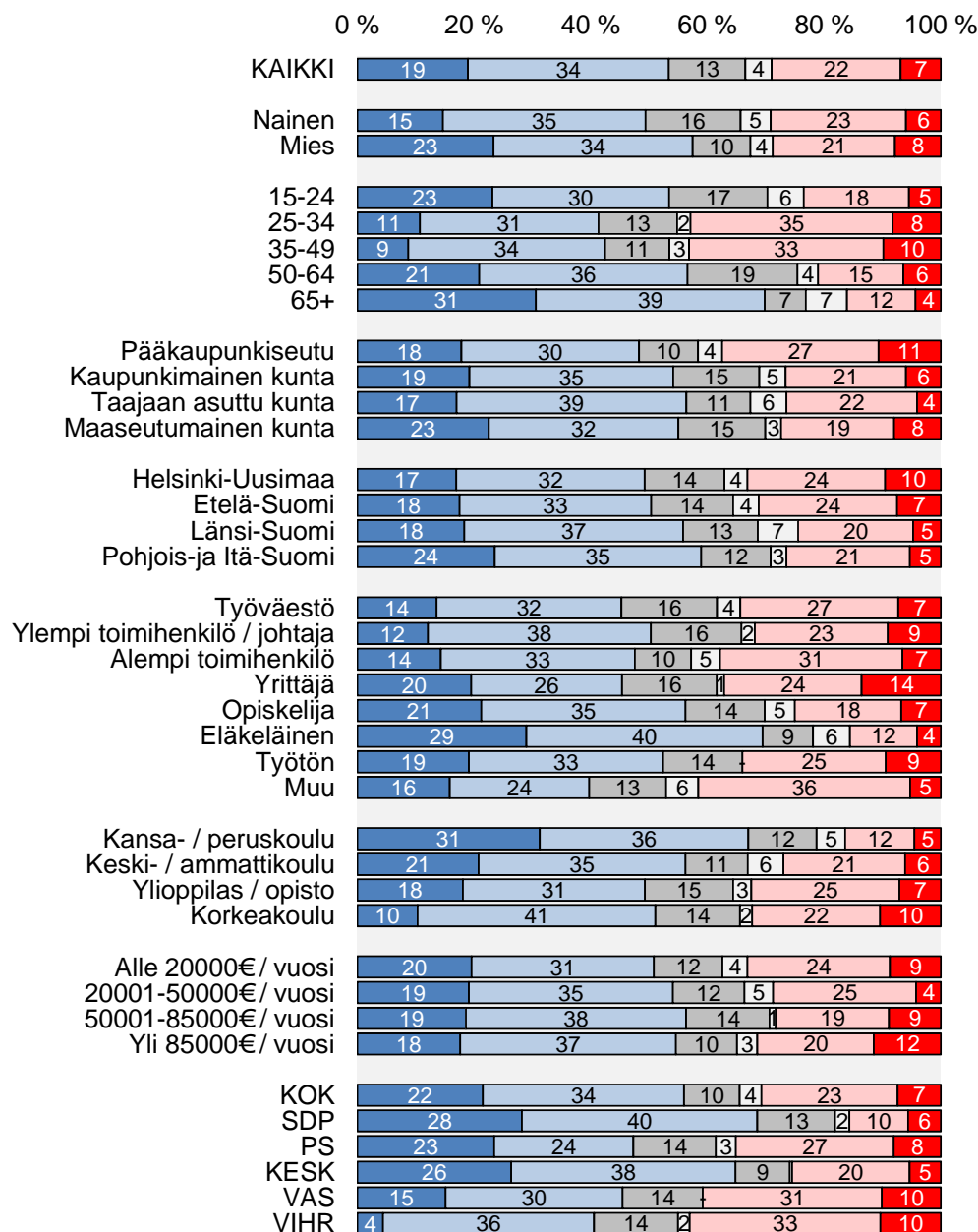

"Eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa" (%),

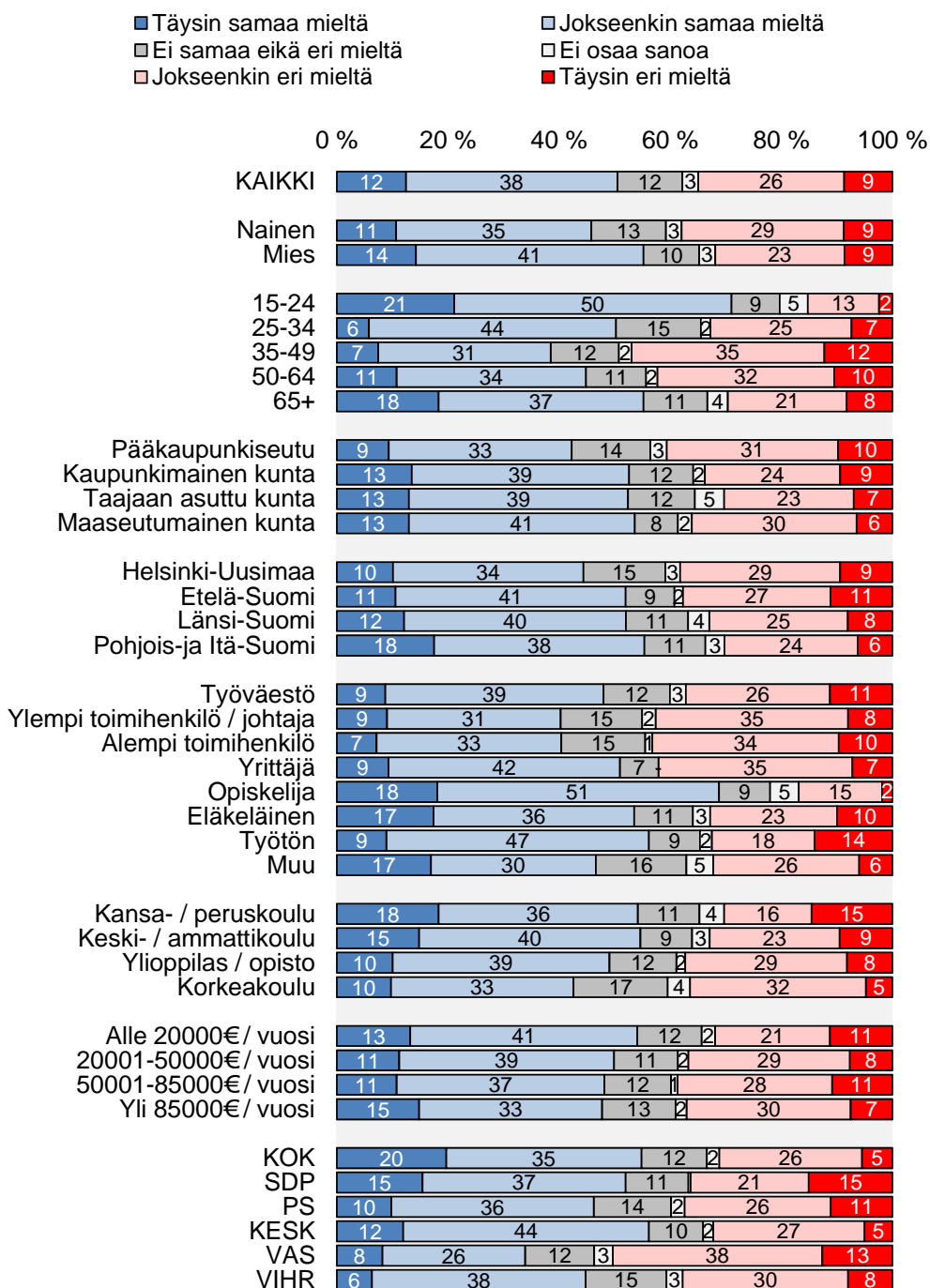
n=1002

- Täysin samaa mieltä
■ Ei samaa eikä eri mieltä
■ Jokseenkin eri mieltä
■ Jokseenkin samaa mieltä
■ Ei osaa sanoa
■ Täysin eri mieltä

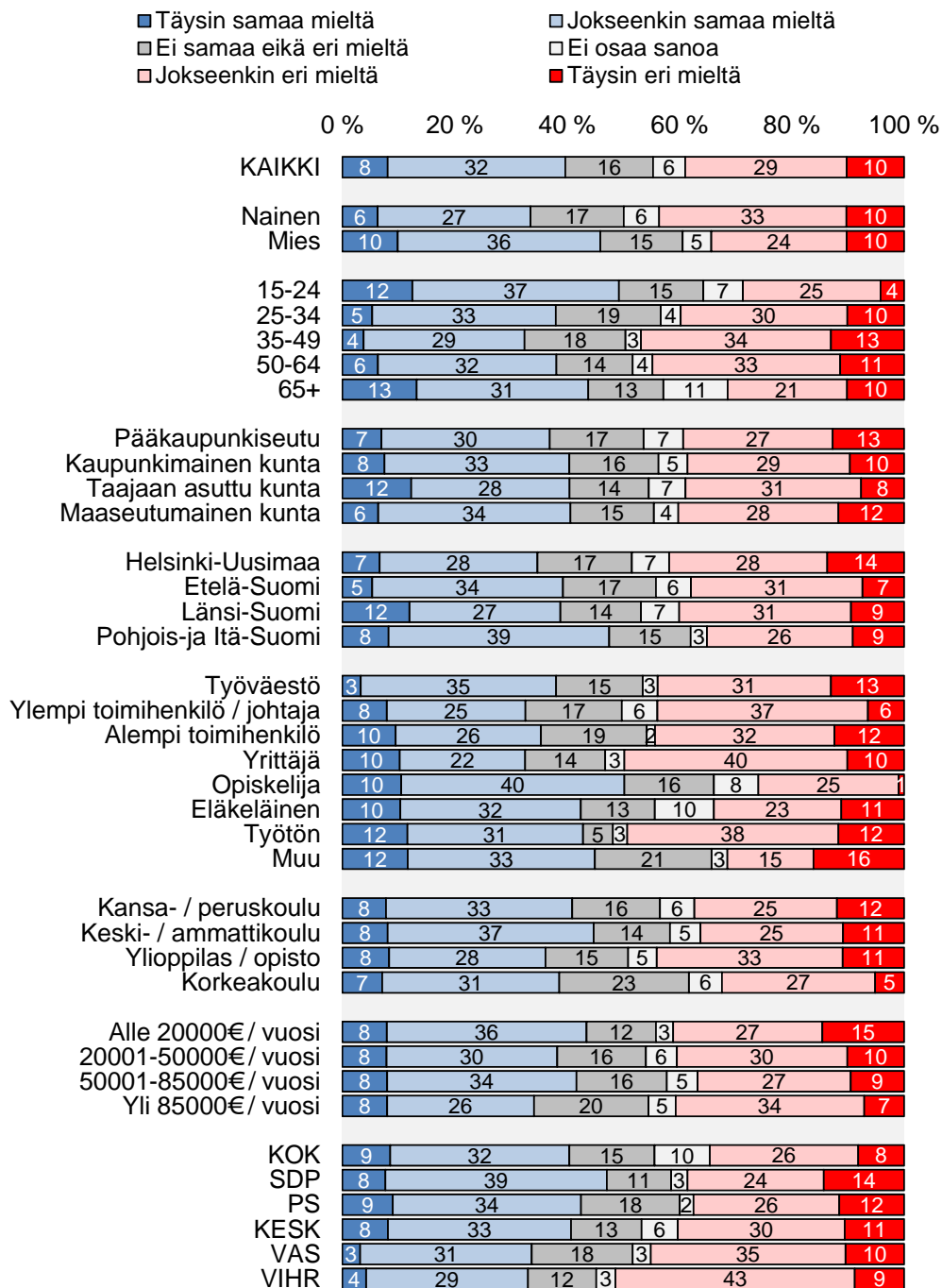

"Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon vanhuudessa" (%),

n=1002

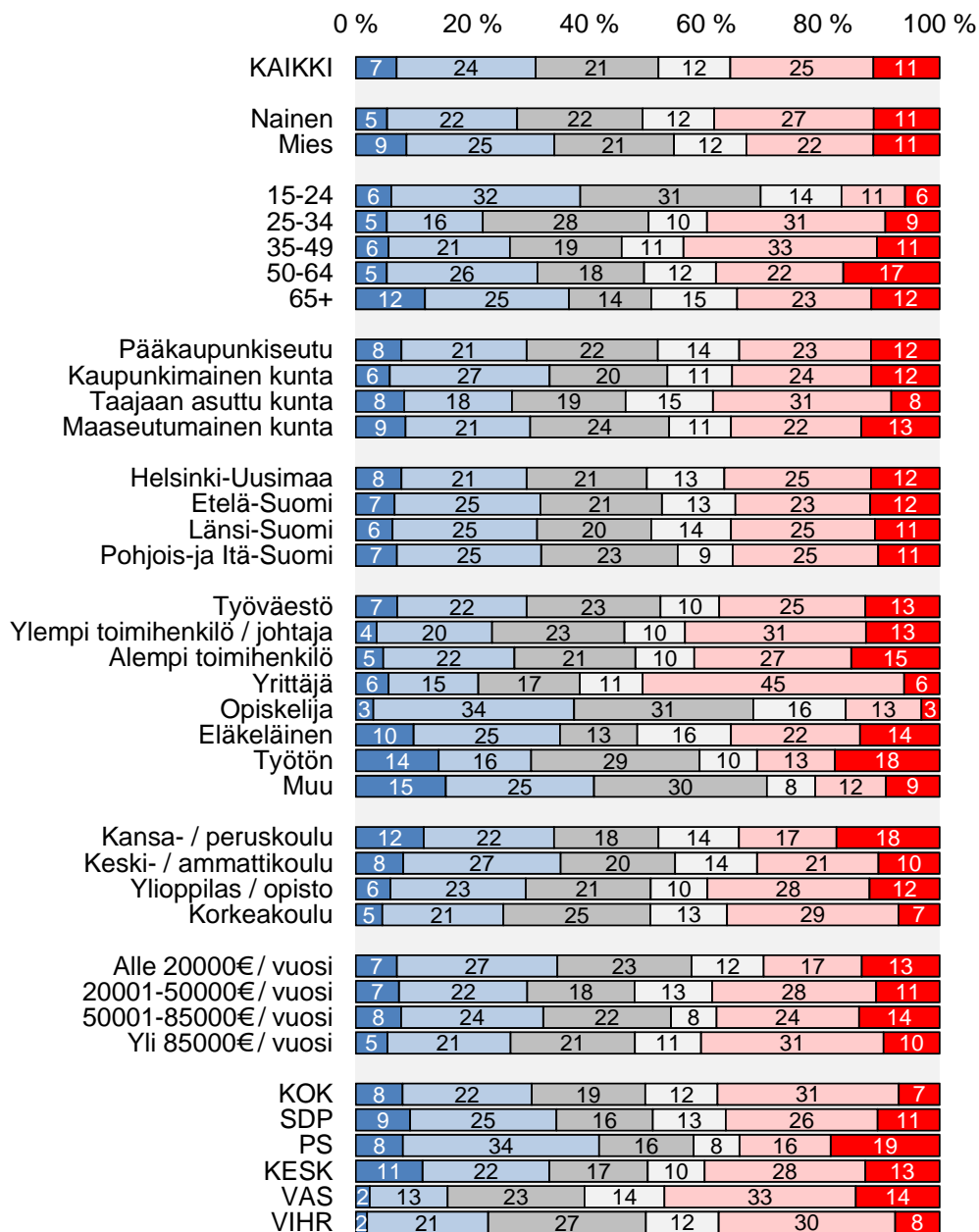

"Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon, jos henkilö tulee
työkyvyttömäksi" (%), n=1002

"Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon, jos perheen huoltaja kuolee" (%), n=1002

■ Täysin samaa mieltä
 ■ Ei samaa eikä eri mieltä
 ■ Jokseenkin eri mieltä
 ■ Jokseenkin samaa mieltä
 ■ Ei osaa sanoa
 ■ Täysin eri mieltä

LOMAKE

Seuraavaksi eläkkeisiin ja eläketurvaan liittyviä kysymyksiä.

Eläketurvalla tarkoitetaan kansaneläkkeitä, takuueläkkeitä sekä ansiosidonnaisia työeläkkeitä.

K1 Kuinka hyvin sanoisitte tuntevanne eläketurvaa?

LUETTELE 1-5

Hyvin
Melko hyvin
Ei hyvin eikä huonosti
Melko huonosti
Huonosti
Ei osaa sanoa

K2 Entä kuinka paljon eläketurva kiinnostaa Teitä?

LUETTELE 1-5

Paljon
Melko paljon
Ei paljon eikä vähän
Melko vähän
Vähän
Ei osaa sanoa

K3 Oletteko saanut riittävästi eläketietoa omiin tarpeisiinne nähden?

Kyllä
Ei
Ei osaa sanoa

K4 Kuinka hyvänä eläketurvaa koskevan tiedon kanavana pidätte seuraavia?

VAIHTOEHDOT	Erittäin hyvä
	Melko hyvä
	Ei hyvä eikä huono
	Melko huono
	Erittäin huono
	Ei osaa sanoa

ROTATOIDAAN ARVIOINTIKOhteita

- Sanoma- tai aikakauslehdet
- Radio tai televisio
- Sosiaalinen media kuten Facebook, Twitter, Youtube yms.
- Eläketurvasta kertovat verkkosivut tai -palvelut
- Eläke-esitteet
- Koulutus- ja neuvontatilaisuudet, esim. työnantajan tai ammattijärjestöjen tilaisuudet tai standit messuilla
- Henkilökohtainen neuvonta kuten työeläkeote tai puhelinpalvelu

K5 Kuinka hyvin arvioitte tulevanne toimeen eläkeaikana?

LUETTELE 1-5

Hyvin
 Melko hyvin
 Ei hyvin eikä huonosti
 Melko huonosti
 Huonosti
 Ei osaa sanoa

K6 Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä? Kertokaa erikseen, kuinka samaa tai eri mieltä olette kunkin kanssa.

VAIHTOEHDOT	Täysin samaa mieltä
	Jokseenkin samaa mieltä
	Ei samaa eikä eri mieltä
	Jokseenkin eri mieltä
	Täysin eri mieltä
	Ei osaa sanoa

ROTATOIDAAN VÄITTÄMIÄ

- Kaikille Suomessa asuville maksetaan vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella vähintään vähimmäiseläke.
- Työeläkettä kertyy ansio- ja yrittäjätulojen perusteella.
- Jos ihmisten elinaika pitenee, vanhuuseläkkeen ikärajin nousee.
- Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon vanhuudessa.
- Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon, jos henkilö tulee työkyvyttömäksi.
- Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon, jos perheen huoltaja kuolee.
- Jo ansaittu eläke on turvattu.
- Eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa.
- Luotan suomalaiseen eläkejärjestelmään.